

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Évesre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Kiszégek, papok, gazdasági egyesületi tagok és közszolgálati elöljárók egész évre 8 K, tanítók, közszolgálati és körjegyzők szintén egész évre 7 koronát kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DERÉKI ANTAL

FÜMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések előző árszabás szerint. Nyit-tér sora 1 K. A nyit-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Városunk ünnepnapjai.

Ünnep volt... nagy és szép ünnep... Gyönyörű ünnep, melynek lélekemelő édes-kedves emléken, mintegy derűs álom visszhatásán soká, nagyon soká elmerenghetünk... melyet lelünk visszasóhajt: hogy miért nem lehet, miért nem maradhat ez mindig így? miért nem lehet ez az ünnep, egy hosszantartó örökös ünnepnek legelső verőfényes napja? . . . . .

Mert nem a külsőségek, nem a lobogódiszt öltött házak, nem az utcai zaj és zibongás adták meg e szép napoknak az ünnep áhítatos jelentőségét, de az a nagy etikai és erkölcsi tialom, mely e város és megye minden polgárát, a harisnyás székelyt a legintelligensebb elemmel egymás mellé, egy sorompóba állította úgy, mint azt már évek óta nem láttuk, nem tapasztaltuk; az a varázslatos kapocs, mely a szívekkel együtt az egész társadalmat összeforrasztotta azon magasztos, fel-emelő tudatban, hogy itt most nemcsak a Székelység, de a megye és város jó hírnevét együttesen kell megmentenünk; együttesen kell demonstrálnunk, hogy itt egy egységes társadalom igyekszik a messze idegenből idesereglett székely és magyar testvéreinknek bemutatni közigazgatási, ipari, kereskedelmi és kulturális életrealitásunkat és ideirányítani figyelmét azoknak, a kiket a kormány hozzánk küldött, hogy nemcsak életrealitások, de fejlődésképesek is vagyunk a fentjelzett irányokban; hogy bérceink gyomrában oly megbecsülhetlen kincsek feküdtek eleddig holt töke gyanánt, melyek érdemesek arra, hogy felszínre hozva új és új életet és megélhetési forrásokat nyissanak meg népünknek; hogy az a sokszor mellőzött, ezerszeresen lekicsinyelt székely nép kézügyességében is olyan istenáldásával bír, melyet támogatni, fejleszteni és ezzel közigazgatási életét megszilárdítani a mindenkor kormányoknak egyik legszebb és egyszersmind leghálásabb feladata volna . . . . .

Az egymáshoz tartozandóságnak az az impozáns megnyilatkozása, mely a ragyogó ünnepnapok alatt szíveinket, lelkeinket egy szent érzelemben összeforrasztotta, legyen bizonyosága és tanúsága annak, hogy a mi né-

pünk akar és tud is méltóságos lenni, ha mi helyet adunk neki mellettünk, ha mi szeretetünkkel megközelejtjük; de nemcsak méltóságos, hálás is, ha emberi voltát elismerjük, megbecsüljük és örömeinkből úgy, mint bánatunkból az őt jogosan megillető részt, — az emberszeretet szent törvénye szerint — nem kicsinylő leereszkedéssel, de nemes méltánnyal, bölcs belátással kiadjuk neki.

Egy disszonáns hang, egy bailépés sem zavarta az ünnep méltóságát, mert ott volt megyénk és városunk minden számottevő hű fia, — ur, polgár és nép — egy közös eszmében, egy közös érzésben egyesülve és mindenki kivette, mindenkinek kijutott a maga része az ünnepből, a dicsőségből, a meglátásból és megbecsülésből, mert komoly tapintatosság jellemezte ez ünnepet, az a tapintat, hogy senki se akart a másinál nagyobbnak látszani, senkise helyezte előtérbe öns érdekét, de bölcs mérséklettel alárendelte magát a közérdeknek . . . . .

Ez az út, ez az irány, mely a társadalom tömörülésével a közjó eléréséhez vezet; ez az út, melyre az ünnepi zaj elhangzása után is rá kell lépünk, mert csak az biztosítja megyénk bekéjét, közügyeink és városunk biztos és becsületes fejlődését.

És mindazoknak, a kik e szép napok hatása és varázsa alatt, személyes sérelmeiket, sebeiket elhallgattatni, mérsékelni és megnémitani tudták, — mindazoknak, kik bár csak egy por-szemmel, egy lépéssel, egy fillérrel is hozzájárultak ennek erkölcsi és anyagi sikeréhez, — legyen hála és köszönet, hogy az én szép, az én gyönyörű álmomat megvalósítani, a társadalmat egységessé tenni, őszinte becsületességgel segítségére siettek . . . . .

Deréki Antal.

LEGUJABB.

Lapzártakor vesszük a hírt, hogy Mezőssy Bela államtitkár, ki ez idő szerint a székely erdők ügyében a Székelyföldet járja, az idő rövidsége és a távolság nagysága miatt Székelyudvarhelyre nem jöhet, azonban az udvarhelymegyei küldöttségeket szombatán 29-én délelőtt Baróthon a község házában készséggel fogadja.

A „Székely Társaságok Szövetségének“ nagygyűlése.

Székelyudvarhelyt, 1908. aug. 23.

A vendégek fogadása.

Verőfényes tiszta égboltozat... Lobogódiszt öltött az egész város... A szokatlanul megélenkült utcák, a zarándoklás ki a vasúthoz, a fényes fogatok díszes sorának kivonulása — mind azt jelezték, hogy nagy napra virradtunk, — nagy ünnepre készülünk, — testvéreket, rokonokat, barátokat, vendégeket várunk . . . . .

Jóval 2 óra előtt már óriási embertömeg lepte meg a vasuti indóház minden talpalatnyi földjét.

Testületileg kivonultak zászlóik alatt: a szíjgyártó, asztalos, fazekas, szabók, tímárok, kalaposok és kordovánosok iparosegylete. Talpon volt az egész megye, az egész város; öregek és ifjak, nők, férfiak, még a gyermekserg is kikövetelte a vendégfogadásból a maga részét. Az erkélyek és házak ablakai majd le roskadoztak a kíváncsi várakozók terhe alatt . . . . .

És csodák csodája, a mi szeszélyes, makacs és rendetlen székely vicinálisunk is megerőltette magát és engedve szokott lustaságából, méltóságosan rohogott be a pontos időben az állomásra, a hol már prűszkölő gépét harsány eljenivalgással üdvözölte a szorongó sokaság, mely rivalgás a vonat megállásával még hatványozott erővel tört magának utat. A folyosókon és a coupé ablakainál álló vendégek kalapokat, kendőket lobogtattak . . . Elsőnek a Szövetség elnöke lépett a perronra, hol Gotthard János, városunk polgármestere üdvözölte a kongresszusra érkezett vendégeket és az erdélyi hírlapírók képviselőit, szépen megkonstruált, a multat a jelennel történelmileg összekapcsoló hatásos beszéddel, melynek elhangzása után Deák Lajos látható meghatottsággal válaszolt. Hatalmas éljenzés fogadta mind a két szép beszédet, azután az Agyagfalvi és Rákóczy induló zenehangjai mellett kiszálltak vendégeink és a hosszú uttól fáradtan, kiki a kijelölt lakására sietett. A székely, hamisítatlan vendégszeretet itt nyilatkozott meg legimpozánsabban; mindenki boldog volt, a ki csak vendéget foghatott magának, és mindenki harsányan kiáltotta a saját vendégének nevét. Azután megindult az áradat a város felé nagy embertömegekben, száguldó kocsisorral és minden arcon az ünnepi öröm tiszta érzete tükrözőtt vissza. A vendégek ellepték az utcákat, szállodákat, étkező helyiségeket, — míg dr. Valencsik Ferenc vendégszerető házá-

nál a város és megye notabilitásai, az érkezett kormánykiküldöttek és az országgyűlési képviselők voltak ebédre hivatalosak.

Az ujságírók értekezlete.

Délután 5 órára már zsufolásig megtelt a ref. kollegium terme, mely ezuttal szűknek bizonyult a közönség s a vendégek befogadására; a terem zsufolásig megtelt előkelő hallgató közönséggel, az országgyűlési képviselőkkel és a kiküldött hivatásos hírlapírókkal; Deréki Antal, k az erdélyi ujságírók értekezletének eszméjét elsőbbsen propogálta, e címen egyszerű, rövid, de meleg szavakkal üdvözölte a megjelent kollégákat; az udvarhelyi Székely Társaság nevében pedig Dr Kovácsy Albert mondott igen formás, poetikus beszédet. Az emelvényen Deák Lajos elnök és Máthé József titkár, valamint Lajos Dénes marosvásárhelyi hírlapíró foglaltak helyet. Elnök — miután az egybegyűlteket üdvözölte — előadja az értekezlet célját és bejelenti, hogy Lajos Dénes egy megokolt és kidolgozott indítványt fog előterjeszteni. Az elnöki megnyitó kapcsán elsőnek Issekutz Győző Erzsébetvárosról szólalt fel, aki igen szép, erőteljes beszédben fejtegette a magyar sajtó hivatását, különösen a nemzetiséglakta vidékeken. Majd Lajos Dénes olvasta fel indítványát, mely oda konkludál, hogy állitassék fel Marosvásárhelyt egy sajtóiroda, mely az aktuális erdélyi és székely kérdésekben minden politikai színezet és pártállás mellőzésével az összes lapokat informálja és egyöntetű működésre irányítsa. Ennek megtörténte után elnök az ülést bizalmas jellegűnek jelentvén ki, szünetet rendel el, mialatt a hallgató közönség csendesen elhagyja a tanácskozó termet. Széles mederben indult meg ezután a vita Lajos Dénes indítványa felett, melylyel szemben a hangulat nem volt kedvező, mert részben olyan anyagi áldozatokat követelt volna, melyet ilyen alakulásban levő, pénzalappal nem rendelkező testület nem birt volna meg, részben technikai akadályokba ütköznek az egyöntetű cikkeknek egy időben való közlése, deleginkább szabadsajtó és vélemény korlátozása jellegével birna. A tárgyhoz kimerítően Dr Nagy György, Dr Ferenczy Géza, Sümegi Vilmos, Weisz Ignác brassói szerkesztő, Dr Zakariás János, Fehér Imre, Horváth és még mások is szólottak; minden felszólalásnak — a mint az természetes is — az volt a magva, hogy az erdélyrészi sajtó eminens feladata a nemzetiségi részekből irányult, minden vádat megérőltenteni, a maga valódi értékére

leszállítani s minden támadást egyenlő fegyverrel határozottan visszaverni; ezenfelül pedig minden erdélyi és székely kérdést egyenlő szeretettel és lelkesedéssel propagálni. Az elhangzott sok szép beszédnek, indítványnak azonban kellő eredménye nem is lehetett, mert a hírlapírók ez első értekezletére az eszmék nem voltak kellőleg kiforrva, megérlelve, az ügy nem volt kellően előkészítve, előzetes program nem készült és így az értekezlet csak tartalmas és magvas eszmecserének nevezhető, mely azonban jövőre nézve már megteremtheti a remélt sikert és eredményt. A nagyon előrehaladt idő miatt — már 8 óra volt — elnök ilyen értelemben kimondja a határozatot, hogy a jövő székely nagygyűléssel kapcsolatos újságírói értekezletre a tárgy alaposan előkészítések, addig is azonban kéri a megjelenteket, hogy a Székely Szövetség által ápolts eszméket, melyek mind a székelység érdekeit védik, a legmelegebb támogatásban részesítsék. Ezzel az értekezlet az elnök elnökével befejeztetett.

A műsoros estély.

Diszes és előkelő közönség töltötte meg a vármegyeház dísztermét, mely a villamos csillárok vakító világításával valóban pazar fényű látványt nyújtott; a terem minden zugában megtelt és mégis példás volt a rend, mert a rendezőség elég tapintatosan gondoskodott arról, hogy az érkezőket városunk ifjai fogadják és kalauzsolják helyeikre, mely szolgálataukért külön felemlítést és dícséretet érdemelnek. A zenekar nyitánya után Deréki Antal sajnálattal jelentette, hogy a Zempléni pár csaknem az utolsó pillanatban táviratilag lemondta részvételét Zempléni Révész Anikó hirtelen bekövetkezett betegsége miatt, azonban a rendezőség gondoskodott a műsoron hirdett két szám helyettesítéséről. — Ezután a helybeli Székely Dalárda lépett az emelvényre és mikor rázendített a magyarok imádságára a Himnuszra, az egész közönség mintegy varázsütésre felemelkedett helyéről, állva halgatta és a végén zajos éljenzésekkel jutalmazta. Dr Nagy Györgyöt már a megjelenésekor tüntetőleg tapsolták és midőn „Petke Ferenc uram két felesége” című XVII. századbéli igaz történetének felolvasását befejezte, még zajosabban megéljenzették; az irodalmi becsesel bíró munkát lapunk egyik közeli számában közöljük. Bihar „Requiemjét” Folberth Gusztáv játszta tiszta, nemes egyszerűséggel, szokatlan meleg tónussal hegedűn és jól megérdemelt elismerésben részesült, melyből bőven kijutott Deréki Jánosnak is, aki minden pőz nélkül szépen, szabatosan és mégis lendületesen adta elő „A magyar nóta” és Budvár és Csicsér regéje” című szép költeményeket.

Az estély fénypontja, mondhatni művészi eseménye volt Takács Gabriella gyönyörű éneke, melyet szépen, tisztán csengő, üde és kelően iskolázott, nagyterjedelmű soprán hangjával, művészi árnyalattal adott elő és melyért akkora tapsorkánt aratott, hogy ráadásul még 3—4 számot is kellett, általános közkívánatra énekelnie. A zongorakíséretet a tőle már megszokott discret módon Kertész Albertné teljesítette,

a ki ez estén a szó szoros értelmében kivivta a rendezőség nagy háláját, mert dacára annak, hogy éppen az előadás napján kezefején érzékeny égési sebeket szenvedett, mégis önfeláldozással teljesítette nemcsak a vállalt közreműködést, de a lemondott Zempléni helyett is beugrott és eljátszotta egyik szép saját szerzeményét, melyet a közönség tüntető tapsai után még meg is kellett toldani egy számmal.

Zempléni Árpád helyett Deréki Antal olvasta fel Tarcsafalvi Albert „A székely ifjúsághoz” című, szinte alkalmoszerűnek mondható remek költeményét, míg végül a „Székely dalárda” fejezte be a sikerült estélyt művészi színezett és árnyalt „Magyar népdalegyveleggel”, melyet Pál Sándor erélyes vezérlete mellett rendkívüli hatással és sikerrel énekeltek, a közönség elismerő kitüntetésével, mely a legnagyobb megelégedéssel távozott egy kellemesen eltöltött estély kedvező benyomása alatt.

A rendezőség itt e helyen mond öszinte köszönetet úgy az egyes közreműködőknek, mint a „Székely dalárda”-nak, kik szíveségükkel a „Székely Társaság” alapját jelentékenyen növelték. Az anyagi eredményről, valamint a felülfizetésekről jövő lapunkban számolunk be.

Az ismerkedési estély.

A mitől előre féltünk, hogy a Koronay-kert helyiségei, a tömérdek vendég befogadására alkalmatlanok lesznek, az be is következett, mert a műsoros estélyről odaseregülő nagy és diszes közönség még felerészben sem tudott elhelyezkedni, a mi aztán a pontos és rendes kiszolgálást nagyban megakadályozta. Ember-ember hátán szorongott az asztaloknál, és az udvaron még tömegesen elégedetlenkedtek a künn rekedtek, a kik ezután, helyet nem kapván, meglepték a közeli vendéglőket és a „Budapest” szálloda éttermét, hol Kónya Jancsi húzta a szebbnél-szebb nótákat.

Nem panaszkodhatott senki, mert jutott minden helyre vendég elég és hangosak, zajosak és vidámok voltak a vendéglők az ismerkedők mulatozásától. A debreceniek, bukaristieket különös figyelembe részesítették, azonban a szívélyes vendéglátásból mindenkinek egyaránt kijutott a része, mert városunk lakossága a szó szoros értelmében véve pazar volt a vendégszeretet kifejezésében. Rendkívüli előzékenységekben részesítették az érkezett nőket, de különösen Sümegi Vilmos bájos, szelletes leányát Bözsikét és Németh Ignác, bukaresti lapszerkesztő feltűnően szép és sziporkázó szellemű feleségét, a ki általános feltűnés tárgya volt.

Nem gáncoskodunk, nem kritizálunk, nem zsémbeskedünk tehát, hanem egyszerűen azt mondjuk: minden úgy volt jó, — a hogy volt, mert jobban nem lehetett. A történeti hűség kedvéért megjegyezzük, hogy az ismerkedési estélyen Kiss Bandi játszott kiegészített zenekarával és teljesen megfelelt a közönség igényeinek.

A kiállítás.

Másnap, azaz hétfőn reggel 8 órakor nagy sokaság indult meg az „Udvarhelyvármegyei kiállításra, mely az állami agyagipari szakiskola ud-

varán és a felső termekben volt elhelyezve. Az iskola bejárata lombokkal és koszorúkkal volt izlésesen díszítve. Pontban 8 órára annyira megtelt az udvar, hogy Ugron Ákos főispán, a kormány képviselőinek jelenlétében ünnepélyesen megnyithatta a kiállítást, melyet bár nem hivatalosan, már vasárnap délelőtt 11 órakor megnyitottak a reggel érkezett vendégek és a helybeli közönség kíváncsára. Ugron Ákos főispán nagy örömeinek ad kifejezést, hogy a vármegye lakossága és városunk polgárai megértették, megérték a kiállítás nagy horderejét, mert neki meggyőződése, hogy népünk tudásának, kezűgyességének és rátermettségének olyan megcáfolhatlan, fényes bizonyítékát adta életrealitásának, közgazdasági, kereskedelmi és ipari készségének bemutatásával, mely bizonytalannal nem kerülheti ki a kormány kiküldötteinek figyelmét és érdeklődését és mely arra lesz hivatva, hogy törekvéseink felsőbb helyen ezennél hatványozottabb méltánylásban és fejlesztésben, megfelelő támogatásban részesítsenek. Köszönetét fejezi ki a kormány, hogy a székely népet képviselőinek kiküldésére méltatta és melegen, szívélyesen üdvözölve a kormány megjelent képviselőit, a kiállítást ezennel ünnepélyesen megnyitja. A főispán lelkes, szép beszédre Papp Árpád miniszteri tanácsos válaszában kijelentette, hogy bár eddig is elég alkalma nyílt a székely nép háziipari és ipari valamint gazdasági fejlődéséről meggyőződést szerezni, mégis ma, miután már vasárnap a kiállítást figyelmesen megtekintette, újabb reményt táplál a székely nép gazdasági és ipari jövőjében és hogy ez bekövetkezzék hiven be fog számolni az itt szerzett kedvező tapasztalatokról és bizton hiszi, hogy jelentése kapcsán a kormány még nagyobb bizalommal, nagyobb támogatással járul a székelység érdekeihez, melyeket eddig is igyekezett kiváló figyelmében részesíteni. Mind a két beszédet általános, nagy éljenzéssel fogadták, mire a főispán a kormány képviselőit az emeleti terem felé kalauzolta, hol úgy ö, mint a rengeteg számban érkezett vendégek a kiállítási termeket valóságos ellették. Az egyes kiállítók ott várták és fogadták vendégeiket kiállított tárgyaik és készítményeik mellett és csak egy hang hallatszott: az elismerés, az elragadtatás hangja, hogy ez a kiállítás úgy a maga részleteiben, mint egészében vármegyénknek, városunknak nemcsak becsületére válik. Kezet fogott itt mindenki, aki alkotni, teremteni és dolgozni tud, hogy a székely nép nagy életrealitását és dicsőségét hirdesse.

És a mit a „Székely Társaság” kiküldöttei köztük első sorban Kandó István, a vármegye főszolgabírái, szolgabírái és jegyzői veritékes munkával, a méh szorgalmával összegyűjtötték, a mit egyesek buzgó akarattal összehordtak, felhalmoztak, azt művészi összhangba hozták nemes, finomult izlésükkel Hargita Nándor igazgató, Marát József és Pillich Lajos agyagipariskolai tanárok, a kik napokon, heteken át fáradoztak önzetlenül, hogy a kiállítás sikerét külsősegeiben is emelhesék. Köszönet, hála és elismerés legyen mindnyájuk jutalma.

A mi magát a kiállítást illeti, annak értéke alig állapítható meg az első vagy a második megtekintés alkalmával, mert tanulmányozása és értékelése sokkal hosszabb időt, leírása pedig sokkal több tét igényelne, mint a mennyi rendelkezésünkre áll. A nagy egészéből kikapunk tehát egyes részleteket és ne essék senkinek se zokon, ha neve és érdeme tudósításunkból véletlenül ki marad; ám a mulasztást, később szívesen pótoljuk. Az udvaron elhelyezett tárgyak közül kiválnak az iskola növendékeinek úgy külső csinra, mint jóízűre valló kő- és márványfaragványai; Gál József (sirkó), a Lántzy gyár vaskályhái és öntvényei, Bartók István és Kaul Sándor, símenfalvi lakatos, szolid és praktikus takaréktűzhelyei, Toth Mihály felsősófalvi eredeti tekői és Magyar András, malomfalvi eredeti taedényei; Szabó Márton Homoródszentmártonból rendkívül szép és nagy káposztafejeket és egyéb kerti terményeket küldött; Fülöp Sándor és Albert Péter szép kiállítású kocsikat, szekereket, az utóbbi még egy könnyű fajtát, melynek fényezését Kézsmárki Akos, kerékgyártó munkáját Kovács László végezte, Kézsmárki Akos egy könnyű, hajlítható székét, Bartók István vasdizsmunkákat, Fábian műmalmának lisztjeit és sikerült egyéb készítményeit, ifj. Kovács Lajos gazdasági szerszámokat, a Rösler és Gábor cég vaspadokat, ekéket vas gazdasági eszközöket, Felszegi István és András Homoródmásról izléses fonott kosarakat állítottak ki; ezeken kívül volt még az udvaron sok érdekes tárgy, mely mind a székely nép ügyességét és életrealitását hirdeti.

Az első emeleti termek szinte tulvannak zsufolva a szemet gyönyörködtető kiállított tárgyaktól; mindjárt a jobboldalon feltűnnek Balázs Károly esztergályosnak úgy kivitelre mint izlésre remek tárgyai, melyek akármelyik fővárosi iparosnak is büszkeségét képezhetnék; csaknem szemben Balázs Károlyné eredeti, szép tapló készítményei, mellette Salamon Kálmán műfaragó változatoságában gazdag csoportja, művészi faragványai; a cipész-ipart Benedek Géza, Mertz Károly, Zenglitzky Károly és Stuzsa József cipészsegéd szép és izléses készítményei képviselik; Az Orbán, Nagy és Tamás cég nem állította ki tárgyait, mert azok a győri kiállításról — a hol aranyérmert nyertek — még nem kerültek haza, a mit eléggé sajnálhatunk. A csizmadia ipart Bodrogi István, Verestói Dániel jeles készítményei, a timár ipart Daróczi Miklós készítményei, a szijgyártó ipart a szijgyártó szövetkezet izléses készítményei dicsérik. Feltűnően keltettek Baczó Gyula faragványai, Loótz Frigyes egészséges szép hentesáru, Derzsi Soma kir. törv. irodatiszt gazdag méhészeti kiállítása, a szentkeresztbányai vasöntőde apróbb, de rendkívül elegáns öntött vastárgyai, Gáspár Gyula izléses, szép korondi agyagipararú, Pálffy Aladár tulajdonát képező érdekes, gazdag régiségtára és tömérdek más tárgy, miket itt térszűke miatt fel nem sorolhatunk; azonban ásványvizeink gazdagságáról mégis meg kell emlékeznünk. A másik teremben a tulajdonképpeni kézműipartárban a községekől ösz-

szehordott tömérdek szöttes, varrotas vonja magára a figyelmet szingazdagságával és változatosságával, mintáinak eredetiségével és sok különbözőségeivel. A kézimunka remeke például Kriza Boriska homoródalmási elemi iskolai növendék remek asztaltfutója, Flórián Mariska mesés szépségű és nagyértékű ablakfüggönye, leheletszerű halványsárga himzéssel, valamint Nagy Anna kányádi szép munkái. Szeite Margit eredeti régi székely varrottasai. Barcsay Sándor németországi, reitlingeni szövő növendék gyönyörű és izléses rajzai, különféle szövemintái feltétlen elismerést érdemelnek és kívánjuk hazánk érdekében, hogy majdan visszatérve, tudását és tapasztalatait a magyar ipar javára fordítsa. Barcsay Károly szövőgyárának gazdag, szolid és változatosságukban rendkívül gazdag és szép készítményeit, gyártmányait feleslegesnek tartjuk felmagasztalni, dicsérik azok önmagukat és a cég kitaró szorgalmát és munkásságát. A helybeli agyagipariskola, művészi kivitelre és koncepcióra egyformán értékös, szinte tulgazdag kiállítását a maga értékében alig tudjuk méltányolni; büszkeségére szolgálhatnak úgy az intézet művészlekküetű igazgatójának, mint a tanári karnak és a növendékeknek egyaránt. Hargita Nándor igazgató, a ki a kormány képviselőit is üdvözölte és kalauzolta, kiállítás csoportja felette áll a dicséretnek; erről csak az elismerés hangján lehet nyilatkozni, akár kisebb, akár nagyobb alkotásait bíráljuk, de művészi kivitelben nekünk mégis a domborművekben illusztrált népdalok poitikus felfogása és kivitele, valamint az Erzsébet mell-szobor és a „Szász zsidó egy sorban“ tetszenek, mely utóbbiban leginkább kidomborodik jellemző és alkotó képessége. És ha már a mesterről megemlékezünk, nem mellőzhetjük széptehetségű növendékét Rápoli Lajost sem, a ki ihletett lélekkel mintázta meg kicsinyben Kossuth Lajos álló gipszszobrát valódi művészi felfogással.

A tér kicsinyisége okozta, hogy a művészi és napiszerű tárgyak egy terembe szorultak, mert István Miklósné budapesti festőnő művészi kivitelű lenge, elegáns, értékes kiállítás mellett ott találjuk Jakabos Miklós szép szabású, modern férfi ruha, valamint Löbl Mendel rendkívül elegáns kivitelű férfiruha készítményeit. Egy folyósn át az utolsó terembe jutván szemben találjuk magunkat Petrányi Miklós, Ürmössi Sándor festőművészek és Spanyol tanár, valamint Hermann szép festményeivel szemben. Petrányi Miklós, Ürmössi Sándor festményeiről azok művészi értékéről egyenként egyetemlegesen már régebben elég megérdemelt dicsérettel nyilatkoztunk; ujat most már úgy sem mondhatnánk róluk, azonban Spanyol tanár „Küküllő partja“, „Sebesült honvédje“, „Pityókahántása“, „Kerek erdő“ stb. sikerült festményei méltók arra, hogy a közönség figyelmét feljűjük irányítsuk. A nagy tömkelegben vissza kell még térnünk Rudolf József kárpitosra, a ki Tész Márton segédjével együtt egy valóban izléses szép fauteuult állított ki, mely Schöberl-féle ágygyá alakítható át. Mindent, de mindent felölt ez a kiállítás, a mi szépet, jót művészi, értékes és használható

népünk és iparunk nyújtani képes és büszke önérettel elmondhatjuk, hogy nagy szegénységünk mellett is dussgazdagok vagyunk, csak anyagok, eszközök és támaszok kellenének, hogy ezt az ideális gazdagságot a valódi jólét és reális gazdagság váltsa fel . . .

Adja Isten, hogy reményünk teljesevével népünk és iparunk érje el minél előbb a tökéletes fejlődés nyomán fakadó anyagi jólétet . . .

A kongresszus.

A székelykongresszus délelőtt 9 órakor kezdődött a vármegyeház dísztermében amelyet zsufolásig megtöltött a díszes közönség. A karzaton is előkelő hölgyközönség foglalt helyet. A kereskedelemügyi miniszterium képviselőjében Papp Árpád miniszteri tanácsos, a földmívelésügyi miniszterium képviselőjében Koós Mihály miniszteri titkár a székely kirendeltség vezetője, a kultuszminiszterium képviselőjében, Ugron Ákos főispán jelentek meg. Deák Lajos kir. tanácsos, a szövetség és a kongresszus elnöke délelőtt 9 órakor nyitotta meg a kongresszust. Mátéffy Domokos a székelyudvarhelyi «Székely Társaság» nevében üdvözölte a megjelenteket.

Szterényi József kereskedelemügyi államtitkár a kongresszust a következő táviratban üdvözölte: «Öszinte sajnálatomra nem jelenhettek meg személyesen a székely egyesületek kongresszusán, bármennyire óhajtottam volna ezt. Szívvel üdvözlöm a kongresszusra egybegyűlt székelységet. Nagy érdeklődéssel kísérem tanácskozásukat és abból újabb anyagot meritek a székelyföld gazdasági regenerálására irányuló törekvésünk köz és munkánkhoz, amelyet épp most negyed századja vezetnek szerény tehetséggel. A kongresszus működésének sikert kíván hazafias üdvözlettel Szterényi.» Az államtitkár táviratát nagy lelkesedéssel fogadták.

Ezután Deák Lajos elnök mondott eszmékben gazdag, szép megnyitó beszédet.

Koós Mihály miniszteri titkár a székely kirendeltség vezetője, a kirendeltség működéséről számolt be részletesen és ismertette a földmívelésügyi kormányzatnak a székelység érdekében megindított akciója eredményeit. A törvényhozási intézkedéseken kívül, amelyek között különösen a birtokrendezés magaslik ki, nagy horderejű volt a legelőügy rendezése, valamint az utolsó években történt birtokfoglalások, amelyek révén sikerült a székelység részére egy-egy darab földet megmenteni. Társadalmi téren is eredményesen működött a kirendeltség és különösen a szövetkezetek létesítésére irányuló törekvései jártak sikerrel. 1902-ben, amikor az akció megindult, még egy szövetkezet sem volt, ma már 183 hitelszövetkezet és 120 fogyasztási szövetkezet áll fenn. Az első évben már 18.000 korona forgalmat tudtak elérni, ma pedig 1.800.000 korona a forgalom. A gazdasági oktatás körül is történt haladás. Csikszeredán földmives iskola Tordán gazdasági iskola létesült. A székely kirendeltség amely ezelőtt hat évvel kezdte meg működését, e rövid idő alatt is számottevő eredményekre mntathat rá és a kormány áldásos támogatásával az

egész vonalon egészséges, pezsgó gazdasági élet indult meg. (Éljenzés.)

Az érdekes előadás után Ugron Zoltán szólalt fel a birtokrendezés és tagosítás ügyében, melyre dr. Nagy György tette meg igen helyes észrevételét.

Sebessy János alispán indítványára a kongresszus táviratban üdvözölte Kossuth Ferencz, Apponyi Albert és Darányi Ignác minisztereket. Máthé József titkár az egyes székely társaságok működéséről számolt be részletesen. A jelentést tudomásul vették.

Ezután Zachariás János országgyűlési képviselő tartott egy rendkívüli érdekes és tanulságos felolvasást a székely telepítés és visszatelepítés kérdéséről. Kifejtette először, hogy az erdélyrészek magyarságának zömét a székelység képezi és ha az erdélyi részek magyarságát restaurálni akarják, akkor e munkához a magyar erőt elsősorban a négy székely vármegye népfőlölegéből kell vennünk. Első kötelességünk tehát magán a székelyföldön, erőteljesebb gazdasági életet teremteni, hogy ezáltal a mainál nagyobb néptömeg megélhetését biztosítsuk a székelyföldön. Részletesen kifejtette ezután, milyen eszközökkel és intézményekkel lehet legjobban a székelységet megerősíteni. Felolvasása eredményeképp a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

1. A székely társaságok szövetsége határozottan károsnak jelenti ki minden oly irányu akciót, mely a székelyföldről eltelepíti az ifjúságot és munkásságot, mert a székelyföldnek szüksége van saját fiaira. A közgyűlés kimondja, hogy a székelyföld mindenirányu gazdasági fölvirágztatása országos és nemzeti szempontból elsőrendű állami feladat, hogy ez által a mindenkor hátrébb szerepet betöltő székelység otthonában leköttesse, gyarapíttassék és képessé téssek arra, hogy a székelyfölddel szomszédos erdélyrészi városok és nemzeti szempontból veszélyeztetett vidékek — különösen a mezőség — magyarságának megerősítése céljából rajokat bocsájthasson ki.

2. A székely közzgazdaság fejlesztése céljából szükségesnek tartja:

a) a székelység nagyobb városai-ban és gócpontjain földmivesiskolák, munkásképző és kertészeti iskolák (bolgár kertészet) felállítását, mely célból elsősorban Marosvásárhelyen Gyergyószentmiklóson és Sepsiszentgyörgyön létesített gyümölcsiskolák a Dicsőszentmártonban létesített szőlőmunkásképző és a Tordán felállított kisebb gazdasági iskola voltánának tovább fejlesztendő; és ez iskolák mellett nagyobb állami mintagazdaságok létesítendő.

b) A romániai határszélen az állam által erdőbirtokok vásárlandók és azokon mintaszerű erdőgazdaság létesítendő és egy erdőri szakiskola felállítandó.

c) A székelyföld nagyobb városai-ban és gócpontjain ipari iskolák-állítandók föl így különösen: Gyergyószentmiklóson kö- és faipari, Kézdivásárhelyen és Kovásznán fa, illetve fémipar, Sepsiszentgyörgyön szövőipari szakiskola.

d) A székelyföldön még egy új kereskedelmi iskola állítandó föl és a kereskedelmi iskolában a főszly gyakorlati szakképzésre fordítandó.

3. Mindezen a)–d) alatt felsorolt szakiskolák, valamint a nemzeti vidékeken levő magyar gimnáziumok mellé minél több tanuló befogadására alkalmas bentlakások állítandók föl, hogy azokban a romániai magyarok, és a többgyermekű székely és magyar földmívelők, iparosok, kereskedők, állami alkalmazottak és kis hiva'álnokok gyermekei teljesen ingyen, vagy nagyon kevés díj fizetése mellett elhelyezhetők legyenek.

4. A székely iparos tanonc elhelyező akció kiterjesztendő székely kereskedői tanoncok elhelyezésére is.

5. Az Olt és Maros szabályozása alsó szakaszainak hajózhatóvá tétele mielőbb foganatosítandó.

6. A Kolozsvár, Apahida, Marosvásárhely, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy, Bodza közötti új vasuti fővonal mielőbb létesítendő.

7. A családalapítás és gyermeknevelés megkönnyítése céljából a több gyermekű családapák minden téren és minden tekintetben kedvezményekben, előnyben, kiváltságban részesítendő.

8. A jegyzői tanfolyamokon székely ifjak részére minél több ösztöndíj létesítendő.

9. A székelynép esetleges néptelésele és a székelység vándorhajlami része az erdélyi részek városai, az erdélyrészi ipar, gyári es bánya telepek, állami jóságok, egyházi és más magyar kézen levő birtokok felé terelendő.

Zachariás szép fejtegetéseit és határozati javaslatát nagy tetszéssel fogadták s a határozati javaslatot egyhangulag elfogadták.

Ezután Székely Ferenc a debreceni székely társaság alelnöke, Debrecen városának meghívását tolmácsolta, hogy a kongresszus a jövő esztendőben ott tartsa gyűlését. Elnök a tárgysorozat rendjétől eltérőleg bizottság kiküldését indítványozta a beterjesztett javaslatok tanulmányozására és mely egyszersmint a tisztujításra nézve is előterjesztést teend. A bizottságba Borszék Soma elnökletével: Solymossy Endre, dr. Paál Árpád, Székely Ferenc, K. Nagy Lajos, Mátéffy Domokos küldettek ki. Ezután elnök felolvassa az üdvözlő sürgönyöket, melyek az ország minden részéből érkeztek; majd Gálffy Ignác lelkes szavakkban száll sikra egy alaptöke gyűjtés céljából kiadandó „Aranyköny“ (lustrum) készítésére, melybe minden igaz székely 1 korona díj lefizetése mellett beírhatná nevét és melyből csakhamar jelentékeny töke állana a Szövetség rendelkezésére. A nagy tetszéssel fogadott indítvány részletesebb kifejtésére az indítványozó felkérte azon utasítással, hogy azt írásban az elnökséghez nyujtsa be, mely azt a jövő kongresszus elé fogja terjeszteni.

Dr. Paál Árpád várm. főjegyző értekezett ezután „Udvarhelyvármegye közlekedésügyéről“ és ezzel kapcsolatosan a Borszék Soma által már régen tervezett transverzális vasut kiépítéséről, a töle megszokott alapos és gondos tudással. Az itt beterjesztett határozati javaslatot, Ugron Zoltán felszólalása után egyhangulag elfogadták és úgy az előadót, mint Borszék Soma-t, a kit az egész ünnepe alatt szeretettel és tisztelettel becéztek, zajosan éltették.

Dr. Király Péter, a debreceni Székely Társaság tagja, lapunk kitűnő munkatársa lépett ezután az emel-

vényre és megtartotta eszmékben gazdag értekezletét a „A magyarság jövője Erdélyben” cím alatt; a nagy tetszéssel fogadott előadás közlését lapunk egyik közeli számában kezdjük meg. Ekorra délutáni két órára járt az idő, mire való tekintettel elnök az ülés folytatását délutáni 4 órára tűzi ki.

A diszebed.

Az állami főreáliskolában folyt le az a diszebed, melyet a város a megyével karöltve, a vendégek tiszteletére rendezett és melynek izlésesen elhelyezett asztalai és terítkeinél a résztvevők alighogy szorosan megfértek; de hát régen, vagy talán sohasem volt még ilyen nagyszabású közebed, A gazda menü, az izletes, magyaros konyha, a jó borok és a kielégítő kiszolgálás ugy a rendezőség, mint Valencsik Lajos érdeme, no meg első sorban a város közös Mária nénié, a ki remek főztjéről a vármegye határain túl már rég elismerést szerzett magának. A második fogás után, régi magyar szokás szerint Ugron Ákos főispán, a legelső magyar embert, ő felségét a királyt élte, mely felköszöntőt a hallgatóság állva hallgatta és a zenekar a magyar himnusszal kísérte. A pohárköszöntőkben nem tudunk sorrendet tartani, azonban feljegyezzük, hogy köszöntöket mondtak Papp Árpád, a ker. min. képviselője, Mátéffy Domokos, dr. Koós Mihály, Deák Lajos, Márton Árpád bukaresti ref. lelkész, Gállfy Ignác, Deréki Antal, dr. Paál Árpád, Solymossy Endre, Király Pál, Németh Ignác bukaresti lapszerkesztő és általános kívánatra dr. Nagy György; és bár kétségtelen, hogy sok szép eszme és gondolat hangzott el, de előadása megható voltával és gazdag eszmecsoportosságával leginkább kivált Márton Árpád ékesszavu fiatal bukaresti papnak és Király Péter dr. debreceni ügyvédnek hatalmas lendületű beszéde. A közebed lelkes és derült hangulatban 4 órakor végződött.

A délutáni ülés.

Pontban 4 órakor nyitja meg elnök a délutáni ülést, melyen első sorban Solymossy Endre tanár helyettesítésében Szakács Péter tartotta előadását Udvarhelyvármegye kézmű és háziiparáról; a nagy szaktudással előadott értekezletet és az azzal kapcsolatos határozati javaslatot nagy tetszéssel elfogadták. Tárgysorozaton kívül elnök melegen köszönti és üdvözlözi a Bukarestből érkezett vendégeket, kik a messze távolban sem szüntek meg igaz jó hazafiak és hűséges szekelyek maradni. A bukarestieket zajosan megéljenzették.

Lajos Dénes előadását „Vándor szabad liceumok létesítéséről” és ugyanannak határozati javaslatát Szabó György esperes, az alkoholelles szövetség elnökének és Gállfy Ignác remek felszólalásai után elfogadták végrehajtására gróf Bethlen István és dr. Koós Mihály elnökle alatt Máthé József, Csongory Lajos, dr. Fenyvessy Soma, Szabó György, Szakács Péter, Lajos Dénes, Jeney Kálmán, Biró András és László Gyulából álló bizottságot kérték fel.

Ezután elnök megköszönve a vezetőségbe eddig vetett bizalmat, a maga és tisztársai nevében lemond, mire a közgyűlés, a kandidáló bizottság ajánlatára az új választások ered-

ményét kihirdeti: Elnök lett nagy éljenzések mellett újra Deák Lajos; tb. elnök Benedek Elek, dr. Kömőczy József; Alelnökök: Székely Ferenc, Debrecen, Gödry Ferencz Sepsiszentgyörgy, László Gyula Marosvásárhely Nagy Lajos főszolgabíró Szamosújvár Soó Gáspár Székelyudvarhely. Főtisztár Máthé József, titkár Szentgyörgyi Dénes, pénztáros Hirts Sándor Marosvásárhely. Ellenőrök: Dr. Dezső Kálmán Debrecen, Biró András ref. lelkész Marosvásárhely. Gazda: Székely Dénes nagyiparos; könyvtárnok Haraszi Sándor Marosvásárhely. A választásokat egyhangulag tudomásul vették. Elnök megköszöni a behelyezett bizalmat és ünnepélyes fogadást tesz, hogy a míg ereje engedi mindig szent lelkesedéssel marad a nemes és hazafias ügy szolgálatában.

Titkár előterjeszti a nagyszabású szekely társaság, a hétfalusi csangó terület, a magyarfráti szekely társaság, a zalathnai szakiskola egyik tanárának és Borszék Soma indítványát, mely utóbbi a szekely transverzális vasutak kiépítését részvénytársaság alapján célozza. Az indítványokat elfogadták és tanulmányozás miatt a Szövetségnek kiadták. Nagyobb vita támadt dr. Nagy György indítványa felett, melyet — miután nem szabályszerű időben hanem a kongresszus napján terjesztett be, elnök előbb szavazat alá bocsájt, hogy tárgyalható-e? a közgyűlés a tárgyalás mellett egyhanguan határozott. Dr. Nagy György alaposan okadatolt, határos beszédben ajánlja indítványát elfogadásra, hogy a szekely erdőknek az állami kezelés alól való kivételének akciójában, a szekely congresszus az erdőbirtokosságokat erkölcsileg támogassa. Az indítvány nagy és hatalmas vitát provokált, melyben részt vettek; Dr. Dezső Kálmán, Medgyaszai Mihály, Sümegi Vilmos, Ferenczy Géza, Papp Mózes, Dr. Gyarmathy Dezső, Bárány Orbán Ottó és Betegh Pál.

Ezt a vitát, bár sok eszmét megértelt, egész hamis alapra terelték, mert a felszólaló képviselők sajnos, tendenciosusan politikai színezetet igyekeztek annak adni, pedig ez a szekely közbirtokosságok vitális érdekét képező nagyfontosságú tárgy eminenter szekely kérdés, mely semmiféle politikával kapcsolatban nem áll, és hamisan fogja fel, a ki nem ezen az alapon bírálja el. — Nagy György szenvedélyesen védelmezte a saját határozati javaslatát, míg Sümegi Vilmos egy enyhébben fogalmazott, de lényegében azonos javaslatot ajánlott elfogadásra. Már-már odáig jutottunk, hogy az elnök a szavazást elrendeli, de akkor kiderült az alapszabályoknak egy lényeges nagy hibája, mely a szavazást lehetetlenné tette, mert az elnök az odiosus alapszabály miatt nem tudta meghatározni, kik birnak tulajdonképpen szavazati joggal. Az alapszabálynak ide vonatkozó rendelkezését, a Székely Társaságok létérdeke szempontjából feltétlen megkellene változtatni, mert ha a tagokat egyetlen erkölcsi joguktól, a szavazástól elzárják, akkor azok száma rövid időn jelentékenyen csökkenni és nem szaporodni fog. Hiszen ezen az alapon, az összes délutáni szavazá-

sok illuzoriussá válnának. Elnök a már nagyon is forrpontra jutott vitának azzal vetett véget, hogy az indítványt, melyet a maga szempontjából a szekelység érdekeire fontosnak tart, most leveszi a napirendről és a Szövetség megfontolásának tárgyai közé utalja.

Elnök ezután megilletődéssel bejelentő Csóka József miniszteri tanácsos váratlan elhalálozását és indítványozza, hogy az ülés részvétének ne csak jegyzőkönyvileg adjon kifejezést, hanem a megboldogult családjának is tolmácsolja, amit egyhangulag el is fogadtak.

Szakács Péter esetelvé az elnök nagy érdemeit, felhívja az ülés figyelmét arra, hogy éppen mai névpapján önként kínálkozik az alkalom, hogy a Székely Társaságok gyűlése jókívánatainak tolmácsolása mellett, bizalmáról és ragaszkodásáról tanúságot tegyen; a minek az ülés az elnök zajos éltetésével kifejezést is ad. Deák Lajos elnököt ez a nagy figyelem és szeretet annyira meghatotta, hogy könnyező szemekkel mondott hálás köszönetet.

Máthé József indítványozta végül, hogy Ugron Ákos főispánnak, mint a vármegye közönségének a szíves vendégszeretetéért, Dr. Sebessy János alispánnak pedig a vármegye házának átengedésért jegyzőkönyvi köszönetet szavazzanak minek elfogadása után elnök az ülést a jövő évi boldog vizontlátás jó kívánatával berekesztette.

Képviselők értekezlete.

Ülés alatt a képviselők még értekezletet tartottak és behatóan folytatott tanácskozás után elhatározták, hogy a képviselőház elé kerülő minden szekely ügynél ezután egyöntetű eljárásra és tömörítésre kötelezik magukat; ez értekezleten szóba kerültek a speciálisan szekely ügyek, ugymint a birtokrendezés, kepemegváltás stb.

Ülés után pedig Ugron Ákos főispán az előkelő vendégeket és a képviselőket vacsorára hívta vendégszerető házához.

A nagy közönség eloszlott, de még a kora hajnali órákban is folytak a vendéglőkben a bucsuzgatások, sirvígadó magyar nóták kíséretében.

Eredményekről is beszámolhatunk már, amde csak egy általánoságban. A kiállítás több mint 1500 ember látogatta a rövid két nap alatt; ennek bevétele tehát meghaladja a 300 koronát, a mi 20 filléres belépti díjakkal sokat jelent. Az eladásokból egy hozzávetőleg befolyt több mint 2000 korona és számos látogató feljegyzett magának egyes címeket, hogy későbbi megrendeléseket eszközöljön. Hogy mekkora forgalmat eredményezett a város iparában és kereskedelmében, ennek értékét albecsülni vagy kisebbiteni nem lehet.

Az adományokról és a műsoros est bevételeiről, valamint a kirándulások eredményéről majd jövőre számolunk be, mikor az adatok és tudósítások hozzánk eljuttatnak.

Tudósításunk végére jutottunk és igyekeztünk olvasóinknak az ünnepek lefolyásáról lehetőleg hű tájékozódást nyújtani, de nem volna munkánk teljes és tökéletes, ha a már említettek kivül, elismerésünkben nem juttatnánk megfelelő részt Ugron Ákos főispánnak, a ki

nemcsak hogy élere állott az elszállásolás nagy és nehéz munkájának, de teljes két napon és éjen át lanckadatlan lelkesedéssel, tapintatos fellépésével reprezentálta a megyét az ünnepek minden mozzanatában; nem lennénk igazságosak, ha meg nem emlékeznénk a testületileg felvonult derék jegyzői karról és Dorner Béláról, a ki derek szekelyeinket annyira lelkesítette, hogy 180 ember bevonult a saját költségén; ha különös elismeréssel nem adoznánk Mátéffy Domokosnak és Dr. Paál Árpádnak, a ki az egész szervezésnek és tervezésnek eltető lelke, fáradhatatlan munkása és végrehajtója volt, végül pedig Pálffy Aladárnak, aki mint a vigalmi bizottság elnöke és a bankett rendezője fáradságos, nagy munkát végzett. — De ha elismerésünknek mindenkiel szemben eleget akarunk tenni, ugy olyan nehéz munkát rónánk magunkra, melynek képtelenek lennénk megfelelni; hálás köszönet tehát mindazoknak, akik e szép és jó ügy szolgálatában baromlyi parányi lépést tettek is; köszönet városunk és megyénk minden lakosának, a ki buzgalmaival, igaz szekely lelkesedésével szolgálta ezt a mindnyájunkra nevezve kedves emlékü ü nevet.

A magunk számára nem kívánunk semmit; meglegszünk a hiven teljesített kötelesség megnyugtató tudatával és annak nyomán járó fényes erkölcsi és anyagi sikerrel.

KÖZGAZDASÁG.

Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egylettől

267—1908. szám.

Ertesítés.

Mint hogy a tartódi legelőn a fű teljesen elfogyott, a szüzuglya folyó hó 30-an lehajtatik és Székelyudvarhelyt a baromvásártéren a tulajdonosoknak átadatik.

A fizetendő díj második részlete tekintettel a korábban történő hazahajtásra, darabonként a tagok — 4 darabig — részére 4 korona 50 fillér helyett 2 korona 50 fillért a nem tagok részére 5 korona helyett 3 korona.

Azon községek lakói, melyek a legelőről közelebb kaphatják meg borjaikat, mint Székelyudvarhelyről — Tordátfalva, Énlaka, Váralja, Kobátfalva, Szentmihály — a legelőről is hazahajthatják azokat, ha előbb a pásztordíjat Székelyudvarhelyen lefizetik és erről a pásztoroknak nyugtat mutatnak fel.

Szekelyudvarhelyt, 1908 augusztus 25-én.

Az elnökség.

Kiadja: Betegh Pál könyv- és újság kiadó intézete.

Kiadó lakás. Kornis-utca 14. sz. a. 2 utcai és egy udvari szobából, továbbá a szükséges helyiségekből álló lakás elköltözés miatt szeptember 1-től kiadó. Értekezni lehet a kiadóhivatalnál.

Csemegeszőlő, csakis előrendű, nemas fajok, — poszkosoranként 2-80 K, 100 kg. vótelnél 40 K. Csemegé alma és körte postakosoranként 2-40 K, 100 kg. 24 koronától feljebb. — Görög és sárga dinnye 100 kg. 10 K, turkesztán és anánász 32 K, postakosoranként 2-40 K. — Paradicsom, telt-hető zöld paprika és fejeskáposzta postakosár 2 K. Vasuti rendelést csakis előleges beküldéssel szállít. **Szabó 176. gyümölcskivi-tele Csongrád.**